

30.3.2022

Kuntien ja aluehallintovirastojen terveydensuojeluviranomaiset

Yleisten uimarantojen uimaveden laadun valvonta uimakaudella 2022 ja uimarantoja koskevat raportoinnit

Valvira ohjaa terveydensuojelulain (763/1994) ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa. Tässä kirjeessä annetaan ohjeita sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (177/2008) soveltamisalaan kuuluvien yleisten uimarantojen uimaveden laadun seurantaan ja valvontaan sekä uimarantoja koskevaan raportointiin.

Yleiset uimarannat

Valvontayksiköiden on tarkistettava ja tarvittaessa päivitettävä Vati-järjestelmästä alueensa yleisten uimarantojen tiedot 30.4.2022 mennessä. Aluehallintovirastojen on tarkastettava uimarantaraportin tiedot Vatista viipymättä ja ilmoitettava raportin valmistumisesta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle viimeistään 6.5.2022.

Samalla on hyvä kirjata ominaisuustiedot uimarantojen WC-tiloista ja käsienpesupisteistä unohtamatta esteettömiä WC-tiloja. Esteettömyys on kirjattu yhdeksi kansalliseksi tavoitteeksi Vesi ja terveys -pöytäkirjaan uimarantojen osalta. Tällä tavoin Suomessa toteutetaan YK:n kestävän kehityksen tavoitetta nro. 6 Puhdas vesi ja sanitaatio.

Uimaveden laadun seuranta, valvonta ja näytteenotot

Uimaveden laadun säännöllistä seuranta ja valvontaa varten uimakaudelle laaditaan seurantakalenteri, johon merkitään näytteenottojen ajankohdat. Seurantakalenterin laatimisessa otetaan huomioon kaikki näytteenotolle asetetut vaatimukset. Näytteenottojen väärä ajankohta ja näytteenoton unohtaminen johtavat tilanteeseen, jossa kyseinen uimaranta ei saa uimavesiluokkaa. Yksikin näytteenottoon

liittyvä virhe on liikaa, jos seuranta toteutetaan vähimmäisnäytemäärän mukaisesti.

Uimaveden laatua ja valvontaa koskevien tietojen raportointi

Uimavesiluokka määritetään uimakausien 2019–2022 suolistoperäisten enterokokkien ja *Escherichia coli* -bakteerin valvontatutkimustulosten perusteella. Aluehallintovirastoista toimitetaan kunnan terveys- ja suojeluviranomaiselle tarkistettavat tulokset uimakausilta 2019–2021 (liite 1), joita käytetään uimavesiluokan määrittämisessä. Uimavesiluokka on mahdollista määrittää automaattisesti Vatin uimavesituloraportilla. Tätä raporttia hyödynnetään, jos kaikki vaadittavat näytteet on kirjattu Vatiin uimakausilta 2019–2022 (liite 2). Huom. Tarvittaessa aiempien vuosien puuttuvat tai virheelliset tulokset voi joko lisätä tai korjata Vatiin.

Tulosten yhteydessä raportoidaan uimakauden aikana toteutetut hallintatoimenpiteet, joita ovat esim. saastumistilanteen selvittäminen tai toimenpiderajan ylittymisen seuraaminen lisänäytteiden avulla tai uimarannan asettaminen tilapäiseen uimakieltoon syanobakteerikinnan vuoksi.

Uimaveden seurantakalenterin mukaiset laatutiedot uimavesiluokan määrittäystä varten kirjataan Vatiin 30.9.2022 mennessä. Lisäksi tiedot kirjataan liitteelle 1, joka toimitetaan täytettynä aluehallintovirastoon 30.9.2022 mennessä. Aluehallintovirastot tarkistavat alueensa uimarantojen laatutiedot (myös Vatista) ja toimittavat liitteen THL:lle 30.10.2022 mennessä. THL raportoi tiedot Euroopan komission tietojärjestelmään vuoden 2022 loppuun mennessä.

Uimavesiprofiili

Jokaiselle uimarannalle laaditaan uimaveden ominaisuuksia, laatua ja uimavettä kuormittavia lähteitä kuvaava uimavesiprofiili. Uimavesiprofiiliin perustuva yhteenveto uimavedestä on oltava uimarannalla yleisön nähtävillä ja koko uimavesiprofiili verkossa saatavilla.

Uimavesiprofiilin tarkistamisen ja tarvittaessa päivittämisen ajankohta määräytyy uimavesiluokan perusteella. Uimavesiprofiili on päivitettävä myös aina silloin, kun uimarannan läheisyydessä toteutetaan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat uimaveden laatuun, tai kun edellisten uimakausien aikana uimavedessä on havaittu uusia mahdollisia uhkia uimareiden terveydelle.

Syanobakteerit

Syanobakteerien esiintymisen runsauden arviointi uimavedessä perustuu aistinvaraiseen havainnointiin. Syanobakteerien esiintymän kesto ja esiintymään liittyneet hallintatoimenpiteet, kuten yleisölle tiedottaminen tai tilapäinen uimakielto, raportoidaan Vatissa näytteenotona ja siihen liittyvänä *Merkittävät hallintatoimenpiteet* -tapahtumana (tarkempi ohjeistus yth.valvira.fi-sivustolla).

Syanobakteerihavaintoihin suhtaudutaan oletuksella, että niistä voi olla haittaa uimarin terveydelle. Syanobakteeriesiintymä edellyttää tihennettyä seurantaa ja yleisölle tiedottamista. Tiedottamiseen liittyvää ohjeistusta on saatavilla Valviran Uimavesi-verkkosivulla.

Uimavesivälitteiset epidemiat

Uimavesivälitteiset epidemiat kuuluvat valtioneuvoston asetuksen (1365/2011) mukaisesti ilmoitettaviin, selvitettäviin ja raportoitaviin epidemioihin. Uimavesivälitteisen epidemian ehkäisemistä ja selvittämistä koskevaa tietoa on saatavilla THL:n ja Valviran uimavesiä käsittelevillä verkkosivuilla. Suolistoperäiset mikrobit ovat aiheuttaneet uimavesivälitteisiä epidemioita ja hellekesinä rannikkovesien Vibrio-suvun bakteerit myös yksittäisiä sairastumisia, kuten iho- ja korvatulehduksia.

Lisätietoja

Valvira, Uimavesi -verkkosivu: <http://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/uimavesi>

THL, Uimarantojen vesi -verkkosivu: <https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi>

THL, Uimavesivälitteiset epidemiat -verkkosivu: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/uimavesivalitteiset-epidemiat>

Uimavesivälitteisestä epidemiaepäilystä ilmoittaminen (ns. RYMY-järjestelmä): <https://palvelut2.evira.fi/rymy/>

THL, Sinilevät -verkkosivu: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/sinilevat-eli-sinibakteerit>

THL, Vibrio-suvun bakteerit -verkkosivu: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/vibrio-suvun-bakteerit>

Lisätietoja antavat

Ylitarkastaja Heli Laasonen, Valvira, puh. 029 520 9631,
heli.laasonen@valvira.fi

Erikoissuunnittelija Outi Zacheus, THL, puh. 029 524 6374,
outi.zacheus@thl.fi

Ryhmäpäällikkö

Kari Kunnas

Ylitarkastaja

Heli Laasonen

Liite

Liite 1. Prosenttipistelaskuri 2022.xlsx (sis. uimakausien 2019–2021 tarkistettut tulokset)

HUOM. THL toimittaa liitteen suoraan ao. aluehallintovirastoon.

Liite 2. Vatin uimavesiluokkaraportin tulostiedot 2019–2021.xlsx

HUOM. Valvira toimittaa liitteen suoraan ao. aluehallintovirastoon.

Tiedoksi

STM / Jarkko Rapala

THL / Carita Savolainen-Kopra ja Ilkka Miettinen